МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

З. В. Яремак

АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне і європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 р.

Івано-Франківськ, 2026

Відповідно до Методичних рекомендацій до організації самостійної роботи здобувачів освіти в Навчально-науковому юридичному інституті *індивідуальна робота є формою самостійної роботи.*

Відповідно до п. 3.2. Методичних рекомендацій ***індивідуальна робота*** передбачає можливість вибору студентом з переліку чи за рекомендацією викладача для персонального опрацювання завдання для виконання. В змісті таких завдань може бути робота з підручником, нормативно-правовим актом (зокрема, конспектування за заданою тематикою, підготовка повідомлення), практичні завдання, схематичні завдання, написання рефератів, доповідей, есе, аналіз нормативно-правових актів тощо.

Індивідуальна робота є видом поза аудиторної самостійної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи практичного характеру у формі виконання ***індивідуального завдання.***

Завдання для індивідуальних робіт є частиною навчально-методичного забезпечення дисципліни та готуються керівником відповідного навчального курсу до початку семестру та затверджуються на засіданні кафедри.

Такі завдання також повинні супроводжуватись рекомендаціями щодо їх виконання та оцінювання в межах кількості балів визначеної в Методичних рекомендаціях до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (***оцінюється за 5-бальною системою від 1 до 5 балів***). Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом науково-педагогічних працівників.

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах євроінтеграції» – це форма організації самостійної роботи, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. *Мета* індивідуальної роботи – самостійне, додаткове осмислення програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування студентом знань з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Аграрне право України в умовах євроінтеграції» може бути <u>у одній із зазначених форм та оцінюється за 5-бальною системою від 1 до 5 балів</u>:

1. **реферування наукових публікацій;**
2. **виконання есе або наукової роботи;**
3. **підготовка та оформлення презентації;**
4. **порівняльно-правове дослідження відповідної тематики;**
5. **формулювання умови задачі та її вирішення.**

Нижче наводиться орієнтовний перелік індивідуальних завдань. Студенту (за погодження із викладачем) надається можливість виконати індивідуальне завдання за самостійно сформульованою ним темою.

Виконання індивідуального завдання по конкретній тематиці здійснюється в часових рамках проведення семінарського заняття, на якому розглядається ці питання. **Термін здачі завдань – <u>день проведення семінарського заняття з відповідної теми.</u>**

Завдання <u>надсилаються на електронну пошту викладачу, що проводить семінарські заняття</u>. Назва файлу повинна відповідати прізвищу студента; в темі листа вказати: «Індивідуальне завдання з …….».

1. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ У ФОРМІ РЕФЕРУВАННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ здійснюється з метою ознайомлення із першоджерелами даної дисципліни.

Реферування – це процес аналітично-синтетичного опрацювання інформації, що полягає в аналізі первинного документу, знаходженні найвагоміших у змістовому відношенні даних (основних положень, фактів, доведень, результатів, висновків тощо). Процес реферування – низка логічних операцій, таких як: оцінка, відбір, аналіз та узагальнення відомостей, що містяться в первинному документі.

Наукові статті чи автореферати підбираються самостійно та повинні відповідати темі семінарського (практичного) заняття або темі самостійної роботи, яка виноситься на це заняття. Статті та автореферати повинні бути видані за останні 5 років. Реферат не повинен бути цитатником тексту статті (автореферату), а містити власні узагальнення, системні висновки щодо даної публікації. Якщо реферуванню підлягають наукові статті, то їх кількість не менше трьох.

РЕФЕРУВАННЯ СТАТТІ ОЦІНЮЄТЬСЯ МАКСИМАЛЬНО В **2 БАЛИ.**

2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ У ФОРМІ ЕСЕ (більш ширшого за обсягом – **наукової роботи**) виконується студентом самостійно.

Есе – наукові, критичні та інші нариси, які відзначаються оригінальністю суджень і особливістю форми. Есе оформляється у вигляді письмової роботи обсягом до 10 сторінок та повинно розкривати актуальність теми, обґрунтованість висновків та містити перелік використаної літератури.

Наукова робота проводиться студентом за визначеною викладачем темою. Структура наукової роботи: вступ (тема, мета та завдання роботи та основні її положення); теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо, на основі яких виконується завдання); методи (вказуються і коротко характеризуються); основні результати роботи (подаються результати, схеми, систематизована реферативна інформація та її аналіз); висновки; список використаної літератури. Обсяг наукової роботи – до 30 сторінок.

Структура виконання завдання:

1. Обрати тему та погодити її з викладачем; сформулювати мету, завдання та структуру роботи.
2. Опрацювати не менше 8–10 наукових джерел (монографії, статті у фахових виданнях, коментарі законодавства) та відповідні нормативно-правові акти.
3. Розкрити теоретико-правові підходи до розуміння досліджуваного інституту, порівняти позиції різних науковців.
4. Проаналізувати чинне законодавче регулювання, виявити прогалини, колізії чи проблеми правозастосування.
5. Сформулювати власні аргументовані висновки та пропозиції щодо вдосконалення законодавства.
6. Оформити список використаних джерел відповідно до вимог бібліографічного опису.

Приклад:

1. Багай Н.О. Принципи аграрного права та законодавства України: проблеми законодавчого закріплення. *Jurnalul juridic national: teorie şi practică.* 2016. № 6 (22). S. 107-110.
2. Яремак З. В. Державне управління водними ресурсами України та Польщі: порівняльний аналіз. *Biuletyn polsko-ukraiński «Polityka i prawo współczesnej Europy»*. 2016. № 1. URL: http://www.polukr.net/uk/blog/2016/06/derzavne-upravlinja-vodnymi-resursami-ukraini-ta-polszczi/ (дата звернення: 05.05.2017).

Особливі критерії оцінювання: враховується самостійність аналізу, повнота опрацювання джерел, логічність викладу та обґрунтованість висновків.

НАУКОВА РОБОТА ЧИ ЕСЕ ОЦІНЮЄТЬСЯ МАКСИМАЛЬНО В **5 БАЛІВ.**

3. ПІДГОТОВКА ТА ОФОРМЛЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ДО ЗАПРОПОНОВАНИХ ТЕМ

Така форма індивідуального заняття має на меті узагальнення та систематизацію знань, які студенти отримують у процесі навчання.

Презентація – це електронний документ, що являє собою набір слайдів, призначений для демонстрації в аудиторії. Метою будь-якої презентації є візуальне подання систематизованої автором інформації з обраної тематики. Електронна презентація, виконана за допомогою програми Microsoft PowerPoint або її аналогів ─ зручний спосіб донести інформацію аудиторії.

Створення презентації складається відповідно з трьох базових *етапів*:

1. планування — це багатокрокова процедура, що включає визначення мети, дослідження аудиторії, формування структури і логіки подання матеріалу;
2. розробка — це власне підготовка слайдів презентації. Вона включає визначення змісту і співвідношення текстової та графічної інформації;
3. репетиція — це перевірка та налаштування створеної презентації.

Створення сценарію презентації здійснюють при дотриманні таких правил щодо її змісту та оформлення.

1. Виділення основної ідеї:
   - слайд має ілюструвати лише одну думку;
   - інформація на слайді має містити лише основні положення виступу.
2. Підбір лише такого матеріалу, що підтверджує основні ідеї презентації:
   - підбір графічного, аудіо- та відеоматеріалів;
   - подання прикладів, порівняння, довідкової інформації.
3. Логічність послідовності подання матеріалу. Матеріал презентації можна розташувати у хронологічній або тематичній послідовності.

Визначення структури презентації передбачає визначення кількості слайдів у презентації, наповнення кожного слайду. Для досягнення кращого результату бажано керуватися такими правилами:

- Не заповнюйте слайд занадто великим обсягом інформації.
- Використовуйте короткі речення.
- Кількість рядків тексту на слайді і кількість слів у рядку — до 8.
- Для виділення найважливішої інформації використовуйте рамки, границі, заливку, різні розміри та кольори шрифтів тощо.
- Фон слайда й анімаційні ефекти не мають відволікати увагу від змісту.
- Текст слайда має легко читатися, тобто бути контрастним відносно фону (темний текст на світлому фоні або білий — на темному) і достатньо великим.
- Підпис до ілюстрації бажано розмістити під малюнком.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ОЦІНЮЄТЬСЯ МАКСИМАЛЬНО В **3 БАЛИ.**

4. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОЇ ТЕМАТИКИ

Порівняльно-правове дослідження допомагає розвинути навички порівняльно-правового аналізу, виявлення спільних і відмінних рис регулювання природоресурсних відносин у законодавстві України та зарубіжних держав (права ЄС).

Структура виконання завдання:

1. Обрати інститут аграрного права для порівняння (право власності на землю, окремі галузі с/г виробництва – рослинництво, тваринництво і т.д., відповідальність тощо) та 1–2 зарубіжні правопорядки (держава–член ЄС) або acquis ЄС.

2. Систематизувати положення національного законодавства.

3. Систематизувати відповідні положення зарубіжного законодавства/права ЄС (директиви, регламенти).

4. Скласти порівняльну таблицю за визначеними критеріями (предмет регулювання, суб'єкти, процедура, відповідальність тощо).

5. Виявити позитивний зарубіжний досвід, який може бути імплементований в національне законодавство.

6. Сформулювати висновки щодо напрямів гармонізації законодавства України з правом ЄС.

Обсяг і форма подання: 6–10 сторінок, обов'язково з порівняльною таблицею та висновками щодо можливостей імплементації.

Особливі критерії оцінювання: враховується коректність зіставлення правових систем, обґрунтованість висновків щодо гармонізації.

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОЦІНЮЄТЬСЯ МАКСИМАЛЬНО В **5 БАЛІВ.**

5. ФОРМУЛЮВАННЯ УМОВИ ЗАДАЧІ ТА ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Формулювання умов задачі є формою індивідуальної роботи студентів, яка здійснюється шляхом опрацювання правових питань за матеріалами конкретної судової справи. Така форма індивідуальної роботи спрямована переважно на оволодіння навичками щодо практики реалізації норм права, посилення практичної спрямованості навчального процесу та набуття умінь правильно тлумачити норми права та застосовувати їх при вирішенні конкретної практичної ситуації, напрацювання навиків фактичного та юридичного обґрунтування власної точки зору, правової позиції та складання процесуальних документів.

Загальні методичні рекомендації. Будь-яка задача передбачає: а) умови задачі; б) основне питання задачі. В переважній більшості задач їх умовами є інформація про поєднання певних фактичних обставин (юридичних фактів).

При *складанні умов задачі* студент повинен:

а) вивчити фактичні обставини справи;

б) здійснити правову кваліфікацію відносин;

в) ретельно проаналізувати законодавство, що підлягає застосуванню;

г) сформувати правову позицію шляхом її фактичного і юридичного обґрунтування;

д) скласти відповідні питання до умови задачі.

Порядок *розв'язання задачі* передбачає:

а) установити правовий зміст фактичних обставин ситуації, поданих в умовах фабули;

б) дати власну правову оцінку наведеної ситуації із відповідними посиланнями на норми чинного законодавства;

в) сформулювати остаточну відповідь на поставлені в задачі питання чи завдання.

Виконання завдання передбачає пошук судового рішення в Реєстрі ***(реєстр судових рішень – електронний ресурс: http://www.reyestr.court.gov.ua)***, формулювання на його основі задачі і її розв'язання з посиланням на конкретні статті нормативно-правових актів (вирішення не обов'язково має збігатися з позицією судових інстанцій).

ФОРМУЛЮВАННЯ І РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧІ ОЦІНЮЄТЬСЯ МАКСИМАЛЬНО В **5 БАЛІВ.**